5 A 514/2002 - 23

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobkyně **J. N. ,** proti žalované **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem v Praze 5, Křižová 25, v řízení o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb.,

takto:

I. Žaloba se **zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 15. 2. 2002 byla zamítnuta žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. s odůvodněním, že žalobkyně, která požádala o poskytnutí částky jako vdova po politickém vězni, neprokázala splnění podmínek uvedených v § 2 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb., protože věznění jejího manžela skončilo dne 10. 5. 1962, tedy dříve než bylo uzavřeno manželství.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně zákonné lhůtě odvolání, které nijak blíže nezdůvodnila.

Žalovaná ve svém vyjádření poukázala na ustanovení § 2 odst. 1, 2 zákona č. 261/2001 Sb. a dále uvedla, že žalobkyně je vdovou po B. N., který byl politickým vězněm, avšak protože s ním uzavřela manželství až dne 20. 2. 1965, tedy po jeho propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, není osobou oprávněnou ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. Proto žalovaná navrhla, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil.

Uvedená právní věc, vedená u Vrchního soudu v Praze, byla tímto soudem postoupena Nejvyššímu správnímu soudu s poukazem na ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Podle citovaného ustanovení, nestanoví-li zákon jinak, věci správního soudnictví, v nichž nebylo rozhodnuto do dne účinnosti tohoto zákona (do 1. 1. 2003) a v nichž byla dána věcná příslušnost k řízení vrchním soudům nebo Nejvyššímu soudu, převezme a dokončí Nejvyšší správní soud.

Podle ustanovení § 129 odst. 2 s. ř. s. postupuje Nejvyšší správní soud v tomto řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle ustanovení naposledy označeného zákona.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. se zákon vztahuje na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. 2. 1948 a 1. 1. 1990 a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu (dále jen „politický vězeň“). Zákon se podle odst. 2 citovaného ustanovení vztahuje na vdovy a vdovce po politických vězních, pokud jsou občany České republiky, jejichž manželství trvalo po celou dobu věznění, či vzniklo během jejich věznění, a jejich manžel kdykoliv později zemřel.

Z obsahu správního spisu má Nejvyšší správní soud za prokázané, že žalobkyně požádala o poskytnutí jednorázové peněžní částky jako vdova po B. N. Podle oddacího listu ze dne 24. 2. 1965 uzavřela žalobkyně manželství s B. N. dne 20. 2. 1965 a podle úmrtního listu zemřel B. N. dne 14. 9. 1990. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 15. 1. 1991, sp. zn. 1 Rt 419/90 bylo rozhodnuto, že B. N. je účasten rehabilitace podle zákona č. 119/1990 Sb. a byl zrušen rozsudek Státního soudu v Praze ze dne 20. 5. 1950, sp. zn. Or I/IV 42/50 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu v Praze ze dne 25. 9. 1950, sp. zn. To 457/50. Podle potvrzení pro účely důchodového zabezpečení č.j. SSNV 2187/7179/9297-91 vykonal B. N. vazbu v době od 22. 2. 1950 do 20. 5. 1950 a ve výkonu trestu odnětí svobody byl od 21. 5. 1950 do 10. 5. 1962.

Jak vyplývá ze skutkových zjištění, ze kterých vycházela i žalovaná v napadeném rozhodnutí, nesplňuje žalobkyně zákonné podmínky pro přiznání nároku vdově po politickém vězni. B. N. byl sice politickým vězněm ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., a to v době od 22. 2. 1950 do 10. 5. 1962, ale manželství se žalobkyní uzavřel až dne 20. 2. 1965, to znamená, že netrvalo po celou dobu věznění ani nevzniklo během věznění, jak požaduje § 2 odst. 2 zákona č. 261/2001 Sb. Z těchto důvodů není žalobkyně osobou oprávněnou k poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. Zákon č. 261/2001 Sb. taxativně (jmenovitě) vymezuje kategorie oprávněných osob, které mají nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky. Pokud žalobkyně nesplňuje zákonné podmínky, není možno nárok na jednorázovou peněžní částku přiznat, neboť ani soudu nepřísluší se v rámci své rozhodovací pravomoci od podmínek vymezených zákonem odchýlit a je zněním zákona vázán.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud žalobu v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť v postupu žalované nebyla shledána nezákonnost. Ve věci rozhodl Nejvyšší správní soud bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s.

Účastníkům nebyla přiznána náhrada nákladů řízení, když žalobkyně neměla v řízení úspěch a žalované žádné náklady s tímto řízením nevznikly (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. 8. 2003

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu